

ספיר וירחלום

אוצר של אבני חושן, פנינים יקרים
חידושים, ביאורים ורעיונות נפלאים
שזורים ומשולבים סיפורי צדיקים
בדרכי טובים ואורחות ישרים

סוכות

משיעוריו ושיחותיו של
רבי מנחם מנדל פומרניץ שליט"א
אב"ד "באר ישראל"
וריש מתיבתא "עוז והדר"

מהדורת "קרן טללי ברכה"
תשפ"ו

בס"ד

כל הזכויות שמורות

"באר ישראל"

מוסדות תורה וחסד

Be'er Israel

Tora and Chesed Institutions

ע"פ דין תורה, ולהבדיל ע"פ הזכויות בכל המדינות, חל איסור להעתיק, לצלם, להדפיס, לחרגם או לאחסן במחשב או לקלוט בכל דרך שהיא כל חלק שהוא מן הספר. וכן אין לעשות כל שימוש מסחרי בחומר הנדפס. ואין הספר נמכר אלא על מנת שלא יעשה בו שימוש שלא כדין, ושארית ישראל לא יעשו עוולה.

נדפס בארץ ישראל

על נייר חו"ל שאין בו חשש חילול שבת

לשמיעת השיעורים: 02-803-9999

קול הלשון 03-6171077

||||||| הפצה והזמנות: היכלי תורה |||||

באירופה:

TEL. 44-191-430-0333

TEL. 44-191-430-0555

באר"ב:

TEL. (718) 437-0054

FAX. (718) 437-3514

בארץ ישראל

טל. 02-9924603

פקס. 03-5435884

תמונות כלי הכסף מקולקציית יעקב מרדינר,
המופיעות בכריכה ובשער, באדיבות חברת "הצורפים"

HAZORFIM
SINCE 1952

סדר ועימוד: ש"ס

עיצוב כריכה ושער: •מוטינאה

ראשון לחשבון עונות הימים שבין יום הכפורים לחג הסוכות

מצוה גוררת מצוה

תפלת נעילה זה עתה הסתיימה בסלודין וברגשי קדש, אין זמן בו העולם כלו זה ומצחצח כברגעים אלו. בתחושת גיל והתחדשות פונים כלם מבית הכנסת אל בתיהם להבדיל על היין ולסים את הצום בטעימה קלה, בשבת קול מרחפת באויר ואומרת 'לך אכל בשמחה לחמך ושתה בלב טוב יינך' (קהלת ט ז).

דקות לא ארכות חלפו מסיימו של היום הקדוש המסמל את השלמת הימים הנוראים וחתימת דיננו לטובה וברכה, האוירה טהורה ונרגשת, ובחלל הבית נשמע קולו הנעים של הילד הקט המכריז בקול:

"אבא, צריך להתחיל לבנות את הסכה".

אכן, זמן רב לא נותר עד לבואו של חג הסוכות על כל מצוותיו, לא יחלפו חמשה ימים וכבר נזכה לשבת שמחים ומרצים תחת צלה של הסכה הבנויה לתפארה ומעטרת בקשויטים נאים פרי עמלם של ילדי הבית. אף בכל זאת, הרי רק זה עתה נפרדנו מהימים הנוראים, ולפני שעה קלה שרויים היינו עדין בתענית ועומדים בתפלה כל היום כלו. פיון שפך עלינו לעמד על טיבו של המנהג למהר ולהתחיל בבניית הסכה מיד לאחר צאת יום הכפורים ולא להמתין למחרת.

מנהג זה יסודו בהררי קדש בדברי רבותינו הראשונים, והביאו רבנו הרמ"א להלכה (או"ח סי' תרכד ס"ה) ובאר טעם המנהג כי בכך זוכים אנו להתחיל את השנה החדשה ברגל ימין על ידי עשיית מצוה מיד לאחר צאת היום הקדוש.

כמובן, שאין ענין לסים את בניית הסכה כבר במוצאי יום הכפורים אלא בעקר להתחיל בבנייתה בשעה זו לסימן של התחלה טובה, ואת שאר מלאכת הקמת הסכה ושכלולה נתן להשלים אף למחרת.

ויעשו להם סוכות

ימים אלו שבין יום הכפורים לחג הסוכות, מצטיינים בקרב בני ישראל בהכנות קדחתניות למצוותיו של החג הממשמש ובא, אם בבניית הסוכה כדת וביפי ואם בחפוש אחר ארבעה מינים פשרים ומהדרים לנענע בהם בחג הסוכות.

וכבר הביא רבנו הטור את דברי חכמינו ז"ל במדרש (תנחומא פר' אמור כב) שבימים אלו שבין יום הכפורים לחג הסוכות טרודים בני ישראל במצוות ומחמת כן אין זמן בידם לחטא חלילה ונותרים נקיים מכל רבב וחטא כביום הכפורים, ורמז יש בכך שאמרה תורה (ויקרא כג מ) על חג הסוכות 'ולקחתם לכם ביום הראשון' שיום זה הוא 'ראשון לחשבון עוונות', כי עד כניסת החג אין עתותיהם בידם לחטא.

ומדברי חכמינו משמע שאף אם ארע ונכשל אדם בחטא, מכל מקום אין מונים זאת בשמים במנין עוונותיו, וכפי שכתב רבנו המהרי"ל (סוף הל' יוה"כ) שמתנה נתן הבורא לעמו ישראל שמוחל עוונותיהם באלו הימים ואינו מתחיל למנותם אלא מיום ראשון של חג הסוכות.

ומפי כ"ק אדמו"ר רבי דודיחי אביחצירא שליט"א שמענו, שמסגלים ימים אלו לאדם להשריש בקרבו את יראת הבורא ולחזק את השמירה מכל עוון לכל ימות השנה, שהרי אמרו חכמינו ז"ל במסכת סנהדרין (כז:): שהנמנע מצונו מלדבר עם אדם במשך שלושה ימים נחשב לו כשונא, ובימים אלו טרוד האדם במצוות ונמנע מלשמע לעצת היצר במשך ארבעה ימים, אם כן בודאי שיחשב לו היצר כשונא ויוכל להפטר ממנו לחלוטין.

ובמסכת יומא (כ.) אמרו חכמינו ז"ל שאין שלטון ליצר הרע ביום הכפורים, ובימים אלו יכולים אנו להמשיך את פחו של היום הקדוש ולסור מתחת ידו גם בימים שלאחר מכן.

רמז לכך הביא הגאון הקדוש רבי יהונתן איבשיץ זי"ע בספרו 'יערות דבש' (ח"ב דרוש י) מהוכחת חכמינו לכך שאין היצר שולט ביום הכפורים, שדיקו זו מכה שתבת 'השטן' עולה בגימטריה כמנין שלוש מאות ששים וארבע והרי לנו שיום אחד בשנה אינו שולט, כי מנין ימות החמה הוא שלוש מאות ששים וחמש.

וכבר הקשה רבנו המהרש"א (ח"א נדרים לב:), מדוע דיקו חכמינו מתבת 'השטן' ולא מהמלה 'שטן' לבדה ללא ה"א הידיעה בראשה, ותרץ שבכל הפתובים בהם מדבר במלאך המשחית נאמר 'השטן' בה"א וכדגמת מה שנאמר (זכריה ג ב) 'יגער ה'

בֶּה' הַשָּׁטָן בְּה"א הַיְדִיעָה, וּמִכָּה דִּיקוֹ חֲכָמֵינוּ שֶׁהִשְׁטָן הַמַּשְׁחִית שׁוֹלֵט בְּכָל הַשָּׁנָה מִלְבָּד יוֹם אֶחָד.

וּלְדַבְּרֵינוּ נִרְאָה לֵישֵׁב בְּדֶרֶךְ אַחֶרֶת, שְׂאֵכֵן יוֹם אֶחָד בַּשָּׁנָה אֵין הַיֵּצֵר הָרַע שׁוֹלֵט כָּלֵל בְּאֶדָם, אֲמָנָם בִּיכְלֵת הָאָדָם לְהַמְשִׁיךְ זֹאת לְאַרְבַּעַת הַיָּמִים שְׁלֹאֲחֵר מִכֵּן וְכֵן לַיּוֹם הָרִאשׁוֹן שֶׁל חַג הַסְּכּוֹת בּוֹ נוֹטְלִים אֶת אַרְבַּעַת הַמִּינִים כְּסִימָן שֶׁל נִצְחוֹן בְּדִין כְּנֶגֶד הַיֵּצֵר הָרַע כְּמוּבָא בַּמִּדְרָשׁ (וִיק"ר ל ב), וְנִמְצָא שֶׁאֵין הַיֵּצֵר שׁוֹלֵט אֲלָא שְׁלוֹשׁ מְאוֹת חֲמִשִּׁים וְתִשְׁעָה יוֹם בְּלִבָּד כְּמִנְיָן 'שָׁטָן'.

רָמְזוּ לְמַעַלְתָּם שֶׁל אֵלּוֹ הַיָּמִים הֵבִיא רַבִּי יְהוֹנָתָן אֵיבְשִׁיץ מִשְׁמוֹ שֶׁל רַבֵּנוּ מִנַּחֵם עֲזַרְיָה מִפֶּאנּוֹ, שֶׁבִּכְתּוּב 'וְאִיבָה אֲשִׁית' (בְּרַאשִׁית ג טו) יֵשׁ רָמְזוּ לְכָל יְמֵי הַתְּשׁוּבָה שְׁבַמְהֵלֶךְ הַשָּׁנָה בָּהֶם שׁוֹרֶרֶת אִיבָה בֵּין בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְהַיֵּצֵר הָרַע. וּפְרָשׁ עַל פִּי הָאֲמוּר שֶׁבִּתְבַּת 'אִיבָה' מִרְמָזִים; א' - יוֹם רִאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, י' - עֶשְׂרֵת יְמֵי תְּשׁוּבָה, ב' - יוֹם שְׁנֵי שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה, וְהָאוֹת ה' - אֵלּוֹ חֲמִשֶּׁת הַיָּמִים שְׁלֹאֲחֵר יוֹם הַכְּפוּרִים שְׁנָתָן לְהַמְשִׁיךְ בָּהֶם אֶת סִגְלַת הַיּוֹם הַקָּדוֹשׁ.

וַיִּתְּכֵן שֶׁמִּסְבָּה זֶה קָרָאוּ חֲכָמִים (יְרוּשָׁלַי בְּרֻכּוֹת פ"ד ה"א) לַיּוֹם הַכְּפוּרִים 'צוּמָא רַבָּא' - הַצּוּם הַגָּדוֹל, כִּי גָדוֹל כַּחוֹ שֶׁל יוֹם הַכְּפוּרִים לְהַמְשִׁיךְ מִקְדָּשָׁתוֹ גַּם לַיָּמִים הַבָּאִים אַחֲרָיו.

הַרְבַּה הַדּוּמָה לְמִלְאָךְ

בְּשִׁלְהִי אֵלּוֹ הַיָּמִים בָּהֶם בְּנֵי יִשְׂרָאֵל טְרוּדִים וְעִסּוּקִים בַּמִּצְוֹת הַחֵג, מִצִּינִים אָנוּ אֶת יוֹם פְּטִירָתוֹ שֶׁל הַעֲנֹק שֶׁבְּעֲנֻקִים מְרוּעֵי הַחֲסִידוֹת שֶׁלִּפְנֵי יוֹתֵר מִמְּאֹתִים שָׁנָה, הֵלֵא הוּא הַמַּגִּיד הַקָּדוֹשׁ רַבִּי יִשְׂרָאֵל מְקוֹז'נִיץ זי"ע בְּעַל 'עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל'.

הַמַּגִּיד מְקוֹז'נִיץ נוֹלַד בְּעֵירָה אֶפְטָא לֶאבִיו רַבִּי שְׁבָתִי שְׁעֵבֵד לְפָרְנֶסֶתוֹ כְּכוּרָה סְפָרִים וּבִזְכוּת מַעֲשָׂיו הַטּוֹבִים זָכָה לָבוֹן שְׂיֹאִיר אֶת פָּנָי תָּבֵל בְּתוֹרָתוֹ וּבִקְדָּשָׁתוֹ.

כְּשֶׁגָּדַל הִסְתַּוּפָּה בְּצִלּוֹ שֶׁל הַרְבַּה הַקָּדוֹשׁ רַבִּי שְׁמוּאֵל שְׁמַעֲלֵקָא מְנִיקְלֶשְׁבוּרְג זי"ע וְלָמַד תּוֹרָה מִפִּיו, וּבְהִשְׁפָּעָתוֹ נָסַע אֶל הַמַּגִּיד הַקָּדוֹשׁ רַבִּי דָב בָּעַר מְמִזְרִיטֵשׁ זי"ע וְקָנָה מִמֶּנּוּ תּוֹרָה וִירָאָה. לְאַחֵר פְּטִירָתוֹ לָמַד מִפִּי תַלְמִידוֹ הַרְבַּה הַקָּדוֹשׁ רַבִּי אֱלִימֶלֶךְ מְלִיז'עֲנִסְק זי"ע, וְלְאַחֵר פְּטִירַת רַבּוֹ בָּאוּ תַלְמִידִים רַבִּים לָלַמַּד תּוֹרָה בְּמַחְצָתוֹ בְּעֵירָה קוֹז'נִיץ עַד לְפְטִירָתוֹ בְּעָרָב חַג הַסְּכּוֹת בַּשָּׁנָה תַקע"ה.

שָׁנִים רַבּוֹת לְאַחַר מִכּוֹן יֵשְׁבוּ קְבוּצַת חֲסִידִים בְּעִירָה בְּעֵלְזָא שְׁבַגְלִיץ'ה, בְּבֵית
הַכִּנְסֶת הַמְּרֻכְזִי שֶׁל הָעִירָה, וְתַחַת אֶחָד הַשִּׁיחִים עָלֶה זָכְרוּ הַקָּדוֹשׁ שֶׁל הַמַּגִּיד
מִקּוּז'נִיץ בְּקֶרֶב הַנְּאֻסָּפִים.

כְּדֶרֶכָם שֶׁל חֲסִידִים שֶׁתָּפוּ אֶחָד אֶת רֵעֵהוּ בְּדַבְרֵי תוֹרָה מִשְּׁמוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד שֶׁהָיוּ
אֲצוּרִים בְּזִכְרוֹנָם וְחִלְקָם מִדְּפָסִים בְּסִפְרוֹ הַקָּדוֹשׁ 'עֲבוּדַת יִשְׂרָאֵל'.

עוֹדָם יוֹשְׁבִים וּמְדַבְּרִים נִכְנָס לְהִיכַל בֵּית הַכִּנְסֶת רַבֵּם הַקָּדוֹשׁ, הֲלֹא הוּא הָרֵב
הַקָּדוֹשׁ רַבִּי שְׁלום מִבְּעֵלְזָא זי"ע ה'שׁוֹר שְׁלום' וּבִרְר אִוּדוֹת נוֹשֵׂא שִׁיחָתָם.

כְּשֶׁשָּׁמַע הָרַבִּי שְׁמַעְעִלִים הַחֲסִידִים אֶת זָכְרוֹ שֶׁל הַמַּגִּיד מִקּוּז'נִיץ, פָּתַח וְאָמַר:
"מְדַבְּרִים אַתֶּם מַגְדִּילְתוֹ שֶׁל הָרֵב הַדּוֹמָה לְמֵלֶאכֶּה?", וְתַכֵּף תִּקְוֶה הָרַבִּי אֶת דְּבָרָיו: "מָה
אֲמַרְתִּי? דּוֹמָה לְמֵלֶאכֶּה? הֲרִי הוּא הִיָּה גָדוֹל כְּמוֹ דֶּרֶגָה שֶׁל שָׂרָף, שֶׁזֶּה יוֹתֵר מִמֵּלֶאכֶּה!"

לְאַחַר שְׁתִּיקָה קְלָה שׁוּב תִּקְוֶה הָרַבִּי אֶת דְּבָרָיו וְאָמַר: "מָה אֲמַרְתִּי? שֶׁהִיָּה כְּמוֹ
שָׂרָף? הֲרִי כָּל פְּמִלְיָה שֶׁל מַעֲלָה יִרְאֶה מַגְדֵּל קִדְשָׁתוֹ, וְגָדוֹל הוּא מִמִּדְרַגַּת שָׂרָף", וְסִים
הָרַבִּי בְּאָמְרוֹ: "כָּל מָה שֶׁאֲמַרְתִּי הֲרִי זֶה בְּבַחֲיִנַת 'מִקְצַת שְׁבָחוֹ' שֶׁל הַמַּגִּיד הַקָּדוֹשׁ,
כִּיּוֹן שֶׁהִיָּה גָדוֹל כָּל כֶּף עַד שֶׁאֵין הִפָּה יָכוֹל לִבְטֹא גְדֻלָּתוֹ וְאֵין הָאֶזֶן מִסְגֵּלֶת לִשְׁמַע
הַשְּׁגוּת שְׁכָאלוֹ!"

וְכַשְּׁבָאִים אָנוּ לְסַפֵּר מִמַּעֲשָׂיו הַטּוֹבִים שֶׁל הַמַּגִּיד וּלְצִטָּט מִדְּבָרָיו הַנְּשֻׁגָבִים, עֲלֵינוּ
לְהַקְדִּים וְלַדְעַת שֶׁכָּכֵל שֶׁנִּדְבַּר מִקְדָּשָׁתוֹ לֹא נִשְׁיָג קֶצֶה דְּרָכָיו, וְכָכֵל שֶׁתִּשְׁיָג דְּעֵתָנוּ
לֹא נִגִּיעַ לְקֶצֶה מַעֲלָתוֹ.

וְשׁוּב וְקִבְצָה מְכַל הָעַמִּים

כִּיּוֹן שְׁבִימִים אֵלּוּ שֶׁבֵּין יוֹם הַכַּפּוּרִים לַחַג הַסֻּכּוֹת נִמְצָאִים אָנוּ תַּחַת הַשְּׁפָעָתָם שֶׁל
יְמֵי הַתְּשׁוּבָה שֶׁזֶה עֵתָה חֲלָפוֹ, נִבְיָא מַעֲשֵׂה נִפְלָא שֶׁסִּפֵּר הַמַּגִּיד מִקּוּז'נִיץ עֲצֻמוֹ וְלִקְחוֹ
בְּצִדּוֹ לְלַמְּדָנוּ תְּשׁוּבָה אֲמִתִּית מֵהִי:

שׁוּם דְּבַר, וְלוֹ רִמְזוּ קֵל בְּיוֹתֵר, לֹא הָכִין אֶת הַפְּרִיץ לְמִרְאָה הַזֹּעֶה שֶׁהִתְגַּלָּה לְמוֹל
עֵינָיו, וְכַשֶּׁנִּפְגַּשׁ בָּכָה צְמִרְמִרַת אֶחָזָה אֶת גּוֹפּוֹ.

הִיָּה זֶה יוֹם קִיץ שְׁגֵרָתִי וְלוֹהֵט, הַשֶּׁמֶשׁ יִצְאָה מִנִּרְתִּיקָה וְעֵטְפָה אֶת הָאָרֶץ בָּחַם
מִהֲבִיל, וְאִם בְּרוּחוֹת נִשְׁבָּה מְדִי פַעַם רוּחַ קָלָה וְצִנָּה בְּמַעַט אֶת הַחֹם, הֲרִי שְׁבִיבִית
פְּנִימָה הַחֹם הָעֵיק בְּיוֹתֵר.

ספיר ויהלום ~ ראשון לחשבון עונות ~ ה

מכיוון שאמצעי-מזוג לא היו בנמצא באותם ימים, החליט הפריץ שהטוב ביותר עבורו לעשות אותה שעה הוא לרוץ במי הנהר הקרירים ולנוח מעט בצלם של העצים הגדלים ביער שעל ידו.

עלה הפריץ על סוסו האביר, כשהוא לוקח עמו את כלבו המסור, ויצא בדהרה לכוון הנהר.

בבואו לנהר, התכוון הפריץ לקראת הירידה אל הנהר כדי לשכשך ולרוץ במימיו הקרירים להשיב את נפשו, אך לפתע החל כלבו להשמיע נביחות מוזרות ולא שגרתיות בעליל.

הבין הפריץ שהכלב מתכוון לאותת בפניו על דבר מוזר שמתרחש בסמוך, ונשרץ בעקבות הכלב עד שהגיעו לצדו האחד של הנהר, שם הבחין בגופת אדם הצפה על מי הנהר.

התקרב הפריץ עוד יותר והסתכל בפני הדמות הצפה וראה שמדבר בגופתו של יהודי.

"כפי הנראה", חשב הפריץ לעצמו, "מדבר ביהודי שחלף ביער הגדול וקבוצת שודדים תפסה אותו ושדדה את כספו, ומכיוון שחששו שמא ילשין על מעשיהם ורצו להפטר ממנו, הרגוהו והשליכו את גופתו אל הנהר".

עמד הפריץ על שפת הנהר ולא זע ממקומו דקות ארוכות, גל של רחמים עלה בקרבו על נשמת אדם שנקטפה באבה בידי שודדים אכזרים וצמאי דם במיטב שנותיה.

לאחר מחשבה קלה, שב הפריץ לארמונו והביא עמו תכף ומיד מספר משרתים אל הנהר, שם העמיסו את גופת היהודי על העגלה ונסעו אתה אל בית הקברות היהודי הסמוך, שם מסרוה לידיהם של אנשי ה'חברא קדישא' שטפלו בגופת היהודי האלמוני פדת וכהלכה והביאוהו לקבורה בקבר ישראל.

לאחר שג המקרה הסוער, חזר השקט לשורר בסביבתו של הפריץ, ומכיוון שהחם לא נרגע כלל ורק הלך והתגבר, שב הפריץ לתכניתו הראשונה לרוץ בנהר.

יצא הפריץ לכוון הנהר, אך דעתו לא היתה עמו. מראה הזועה שנגלה לעיניו ללא הכנה מראש גזל ממנו את מנוחת נפשו ולא נתן לו להמשיך בדרכו.

טרם נמשיך בדבר המעשה, בטח עולה בקרבנו התמיהה: וכי דרכם של פריצים להתפעל ממראות שכאלו?

גדולה התמיהה שבעתים כי היה הפריץ בטוח במאת האחוזים שמדבר כאן ביהודי והלכה היא בידוע שעשו שונא ליעקב, ובודאי לא מצוי שגוי פריץ יטרח לנסע חזרה לארמונו ולהביא משרתים שיטפלו בנפטר.

ולאחר שפבר דאג לקבורתו, מדוע לא זו מראהו מקרב עיניו ולקח את הדבר ללבו באפן קשה עד שלא היה מסגל לבצע את תכניתו המקורית להשתכשך להנאתו במי הנקר הקרירים?

בכדי לעמד על טיבו של הפריץ ולהבין מה התחולל בנפשו באותם רגעים, חייבים אנו לשוב עשרות שנים לאחור:

היו אלו שני בחורים צעירים, שחברים טובים היו זה לזה בלב ונפש. יחד התרועעו ויחד עמלו ועסקו בחברותא בלמוד התורה בבית המדרש של העירה בה התגוררו.

כיון שמתמידים היו ושקדנים באפן נפלא, לא עברו שנים עד שגדלו והפכו לתלמידי חכמים ענקי-קומה והיו כל רואיהם ומפריהם מספרים בשבחם וגדלותם בתורה.

מיתר לצין שהיו בני משפחתם וקרוביהם גאים ושומחים בתורתם, אמנם היה אחד שלא יכול היה לשאת את הצלחתם. הלא הוא היצר הרע!

התמדתם והצלחתם היו לצנינים בעיניו ועל כן החליט לצאת למאבק עקש כנגדם, עד שיעלה בידו להפסיק את הידידות הטובה השוררת ביניהם אשר מביאתם לגדל ולפרח בתורה ובמעשים טובים.

מה עשה היצר הרע? כדרכו להחטיא את האדם, החל לפתותם בדברים קלים הנדושים בעקב ולגרם להם לזלזל במנהגי ישראל ובחלק מפרטי ההלכות וחמרותיהן. אט אט החלו השנים להתבטל מלמוד התורה ולנהג חסר שימת לב בעקרי המצוות עצמן, ומיום ליום הלכו והתדרדרו ברוחניות לעבר פי שחת, ואלו היצר הרע ספק כפיו בהנאה על משימתו שהכתרה בהצלחה.

השנים החליטו לעזב כליל את דרך התורה והמצוות, וביום בהיר נעלמו שניהם מעיר מגוריהם כאלו בלעתם האדמה.

לאחר תקופה דעך גם קשר החברות שביניהם והם נפרדו כל אחד לדרכו.

אחד מהם פנה לאוניברסיטה גדולה, שם הפך לסטודנט מן המניין, רכש השכלה רחבה והצליח בלמודיו. ואלו השני פנה לעולם הביזנס והעסקים, שם האירה לו ההצלחה פנים עד שהפך לעשיר גדול, התחתן עם גויה, ולאחר נשואיו רכש לעצמו